

Z vědeckého života Katedry filosofie

Mezinárodní kongres CLPS13: Congress on Logic and Philosophy of Science, 16.–18. září 2013, Belgie, Gent

V belgickém Gentu je jedna z mála evropských kontinentálních univerzit, jež se drží vysoko v žebříčcích univerzit, Universiteit Gent. V roce 1993 tam založili výzkumné centrum The Centre for Logic and Philosophy of Science of Ghent University, což byla tehdy záležitostí solitéra belgické logiky Diderika Batense a hrstky filosofů vědy, z nichž asi nejnámější je Joke Meheus. Centrum se rozrostlo a daří se mu existovat na vědecké mapě v daných dvou oborech, za což může i poměrně časté pořádání konferencí (mj. Batens byl jedním z prvních, kdo v Evropě akceptoval enfant terrible Grahama Priesta a uspořádal jeden z prvních mezinárodních kongresů parakonzistentní logiky). Díky podpoře naší katedry a jejímu specifickému grantu se mi podařilo dojet na konferenci oslavující 20 let existence centra, což byla zároveň CLPS13, Congress on Logic and Philosophy of Science, 16–18. září 2013.

Jakožto mezinárodní kongres to byla relativně velká akce, což má pro přednášejícího výhodu, že skoro určitě na něj přijde dostatek lidí, což při dnešní specializaci není samozřejmost. Nevýhodou je, že člověk nevyhnutelně přijde o několik přednášek, které určitě chtěl slyšet – jakmile jsou spouštěny už jen tři paralelní sekce, člověk mezi nimi pobíhá a není pořádně nikde. Jako „velká věc“ měl kongres několik pozvaných speakerů zvučných jmen: Natasha Alechina, Hanne Andersen, Diderik Batens, Hsok Chang, Graham Priest, Stephen Read, Jim Woodward (druhé, čtvrté a poslední jméno jsou z filosofie vědy, zbytek logici a filosofové úzce spjatí s logikou). K tomu bylo ještě víc jak padesát dalších přednášejících, takže mi to nakonec připadalo spíš jako akce objemem mírně nadprůměrná.

Kongres sám měl několik podkonferencí se samostatnou organizací: 1. Logic and Action (Mathieu Beirlaen), 2. Mathematics and Computation: historical and epistemological issues (Liesbeth De Mol), 3. Causality in/and Medicine (Bert Leuridan & Leen De Vreese), 4. Proofs, programs, procedures: formal and epistemic issues (Giuseppe Primiero), 5. Rational Disagreement in Science (Dunja Seselja & Christian Strasser), 6. Functional analysis and explanation (Dingmar van Eck), 7. Solving/handling/avoiding paradoxes by means of non-classical logics (Peter Verdée).

Osobně jsem se přihlásil s abstraktem čítajícím celé tři normostrany do workshopu č. 7, a to s příspěvkem The Revenge of Fitch's Knowability Paradox for Typing Approach and the Alleged Self-Refutation of Ramified Type Theory (tento bezmála děsivý název přilákal krásnou třicítku až čtyřicítku posluchačů, kteří vyčenichali, že tady se asi děje nějaká novinka).

Byla to pro mne skvělá příležitost navázat s Priestem na naši debatu z jednoho předchozího kongresu, kde jsem obhajoval řešení nemstivé varianty daného paradoxu. Dialog mezi námi má příčinu v tom, že Priest dlouhodobě ‚russellovské‘ řešení paradoxů odmítal a nadále odmítá. Mou snahou je pokud ne ho přesvědčit, tak alespoň ‚russellovské řešení‘ obhájit. Bez obalu přitom odhaluji, že v pozadí mého přístupu je vlastně dílo Pavla Tichého, což byl u protinožců Priestův ústřední rival. Priest nezklamal a opět měl v diskusi nejlepší možnou námitku. (Bohužel nedošlo na rozpravu v kuloárech, přednášel jsem poslední den odpoledne a místo závěrečného banketu jsem musel stihnout letadlo.) Na tu otázku pochopitelně mám detailní odpověď, jenže pro její obsáhlost ji můžu Priestovi přednést zase až na nějaké další konferenci.

Jiří Raclavský

Mezinárodní konference Modal Metaphysics: Issues on the (Im)Possible, 19.–20. září 2013, Bratislava

To, že Slovákům se už před lety podařilo nás Čechy v mnohém předstihnout ve vědě – mám teď nyní na mysli filosofii –, je už snad známý fakt. Prostě uměli správně podpořit progresivní tendence a nesnažili se zakonzervovat špatné stereotypy. Konference, o níž budu mluvit – Modal Metaphysics: Issues on the (Im)Possible, 19.–20. září 2013, je toho příkladem. Rovnou také řeknu, že šlo o vůbec nejlépe zorganizovanou konferenci, co jsem vůbec kdy zažil (a toho nebylo málo). Přitom jde o organizační dílo jednoho muže, nynějšího doktoranda SAV, filosofa Martina Vacka. Když mluvím o organizaci, tak mám na mysli třeba zdánlivý detail, že na mezinárodních ‚call for papers‘ jsem o oznámení na tuto akci neustále zakopával, aniž bych přitom potkal nějakou českou filosofickou či logickou konferenci (snad s výjimkou konference Logica).

Vacek píše disertaci na téma tzv. nemožných světů, a aniž by byl studoval v zahraničí či disponoval jinou zázračnou výhodou, bez níž by byla organizace takové akce u nás asi předem vyloučena, zajistil konferenci vše potřebné. Hlavně domluvil dvě ze tří čtyř světových autorit na dané téma, skotského profesora Johna Diverse (autor druhé největší knihy o možných světech) a původem italského mladého profesora Francesca Berta (tento zjevný talent je významným proponentem těch nemožných možných světů).

Sám jsem vystoupil s tuzemským vkladem do debaty a prezentoval jsem Tichého či spíš moji verzi Tichého koncepce možných světů (‚Tichýan (im)possible worlds‘; recenzovaný abstrakt měl dvě normostrany). Akce byla poměrně komorní, okolo dvacítiky přednášejících z celého světa (vč. třeba Honkongu atp.). Jak už jsem říkal, organizace neměla chybičku, a tak bylo všem u našich bratrů Slováků příjemně, ostatně jako vždy. Ve dnech 15.–16.